

Yrkande

Liberalerna

Datum 2023-04-14

Ärende nr 3.3

Yrkande angående – Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Ge Grundskolenämnden samt Kretslopp- och vattennämnden i uppdrag att återstarta delprojektet ”den avfallssnåla skolan” i stadens grundskolor.
2. Om det bedöms lämpligt, efter sedvanlig utvärdering, utveckla projektet även till förskole- och utbildningsnämnden.
3. Med ovan anse motionen besvarad.

Yrkandet

I enlighet med miljö och klimatprogrammet måste samtliga förvaltningar och nämnder i staden arbeta för att minska sina utsläpp. Delprojektet ”den avfallssnåla skolan” som var en del av ”skrota skräpet” var en effektiv pilot för att minska utsläppen på Sandeklevsskolan. Om samtliga kommunala grund och gymnasieskolor hade haft samma resultat som piloten skulle de klimatpåverkande utsläppen minska med 2050 ton koldioxidekvivalenter per år enligt slutrapporten för ”skrota skräpet”.

Utöver detta lyckades skolan även spara pengar. I piloten där även en förskola medverkade, sparades tillsammans ca 130 000 kr på minskade inköp och knappt 20 000 kr genom lägre kostnader för avfallshantering. Det här är pengar som gör bättre nytta genom att läggas på skolans kärnverksamhet.

Utöver vinsterna genom minskade utsläpp och kostnader är projektet även en bra möjlighet för våra framtida generationer att lära sig att inte bli en del av ett slit och slängsamhälle. Här kan eleverna få insikter kring hur man lever resurseffektivt och klimatsmart, både för planeten och plånboken.

Om möjligt ser vi även att detta kan kopplas till att vara en arbetsmarknadsinsats för människor som uppbär försörjningsstöd.

Med ovan argumentation ser vi att det är givet att återstarta delprojektet ”en avfallssnål skola” i en större skala på samtliga av stadens grundskolor och om möjligt i senare skede bygga ut till även förskole och gymnasieskolor.

Med detta yrkande anser vi motionen besvarad.

Yttrande
2023-04-03

Miljöpartiet, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet

Yttrande angående motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Yttrandet

Vi instämmer i motionärens åsikt om att projektet ”Skrota skräpet” varit framgångsrikt och bidragit till att minska avfallsmängderna i staden. Projektet har uppmärksammats nationellt och spridits även till andra städer. Inom Skrota skräpet har tagits fram ett antal vägledningar för kommunens olika verksamheter som nu finns som stöd för att minska avfallsmängderna. Sedan projektet avslutades har nya styrdokument beslutats inom område. Staden har ett nytt miljö- och klimatprogram med tillhörande miljöledningssystem samt en ny gemensam avfallsplan för Göteborgsregionens kommuner. I samband med antagandet av den regionala arbetsplanen fattade kommunfullmäktige också beslut om att de arbetssätt och lärdomar som tagit fram inom projektet ska omhändertas inom det ordinarie arbetet. Vi ser därför inte att det med nuvarande förutsättningar finns anledning att återuppta Skrota skräpet som projekt utan att stadens olika verksamheter nu arbetar vidare med att minska avfallsmängderna framför allt inom miljöledningssystemet.

Yrkande
2023-03-31



Ärende nr: 3.3
Dnr: 1123/22

Yrkande – Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Förslag till beslut

I Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige:

1. Avslå motionen.

Yrkandet

En viktig aspekt att tänka på att staden inte bör arbeta i projektform för att implementera åtgärder som bör ingå i alla processer. Att återuppta "Skrota skräpet" som ett separat projekt skulle kräva extra resurser och tid från kretslopp och vattennämnden och andra berörda förvaltningar och verksamheter, vilket skulle kunna leda till dubbelarbete och ineffektivitet.

Även om "Skrota skräpet" var framgångsrikt i att minska avfallet i vissa förskolor och verksamheter, är det inte säkert att det är det mest effektiva sättet att uppfylla målen i Göteborgs Stads avfallsplan. Att återinföra projektet skulle innebära att man fokuserar på ett enskilt initiativ, istället för att arbeta mot en mer omfattande strategi för avfallsminimering som är mer hållbar över tid.

Enligt argumentet från den ursprungliga avvecklingen av "Skrota skräpet", har varje nämnd och bolag i staden ett eget ansvar att arbeta med avfallsminimering. Att återinföra projektet skulle signalera att kretslopp och vattennämnden har ansvar för att leda arbetet med avfallsminimering, och att andra förvaltningar och verksamheter inte behöver ta lika stort ansvar för att minska sitt avfall. Vi anser istället att man bör se projektet som ett positivt exempel på ett pilotprojekt vars processer numera ordinarie del av stadens arbete.

**Tjänsteutlåtande**

Utfärdat 2023-02-15

Diarienummer 1123/22

Handläggare

Hedwig Andrén

Telefon: 031-368 02 33

E-post: hedwig.andren@stadshuset.goteborg.se

Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Motionen

Stina Svensson (FI) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kretslopp och vattennämnden får i uppdrag att återinföra projektet "Skrota skräpet" i Göteborg.

Motionären beskriver att det kommunala projektet "Skrota skräpet" var ett läroprojekt där förvaltningar och verksamheter fick stöd och hjälp att minska avfallet och att undvika att avfall uppstår. Till exempel minskade i snitt medverkande förskolor sitt rest- och matavfall med 1,1 ton per år vilket är en minskning med upp till 36 procent. Projektet avvecklades 2020 med argumentet att alla nämnder och bolag har en egen skyldighet att arbeta avfallsminimerande. Detta i synnerhet genom arbetet med Göteborgs Stads avfallsplan och det kommande miljöledningssystemet.

Motionären menar att Göteborgs Stads nämnder och bolag behöver hjälp och tid med att ändra beteende vid inköp och av hantering av det avfall som uppstår. Då kunskapen och arbetssättet finns hos kretslopp och vattennämnden så är det ur ett hela staden-perspektiv gynnsamt om arbetet med "Skrota skräpet" återupptas, detta för att möjliggöra att målen i avfallsplanen nås.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till kretslopp och vattennämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden och äldre, vård och omsorgsnämnden. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Kretslopp och vattennämnden	Avstyrker Yttrande från V, MP och S Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.	Kretslopp och vattennämnden anser att stadens nämnder inom sitt verksamhetsansvar förbättrar sin egen avfallshantering, ökar sorteringen och minskar resursförbrukningen. Detta görs lämpligen i enlighet med styrande dokument i Göteborgs Stad så som miljöledningssystemet, avfallsplanen, miljö- och klimatprogrammet samt

		reglementenas skrivningar om hållbarhetsarbete.
Förskolenämnden	Avstår från att ta ställning till förslaget.	Erfarenheter av projektet Skrota skräpet 2017-2020 är positiva.
Grundskolenämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Omröstning	Den 22 september 2020 antog grundskolenämnden <i>riktlinje lärande för hållbar utveckling och ett systematiskt miljöarbete inom grundskolan</i>. Syftet med riktlinjen är att grundskoleförvaltningen ska säkerställa en styrning och ledning som stödjer och underlättar att uppnå läroplanens och stadens miljömål. Att utveckla en struktur och kultur som stödjer och skapar förutsättningar för rektorer att leda och utveckla arbetet med elevernas lärande för hållbar utveckling samt öka kompetensen och förmågan att bidra till en hållbar samhällsutveckling.
Äldre, vård och omsorgsnämnden	Avstyrker Yttrande från KD, M, D och L Omröstning	Det pågår just nu ett arbete med uppbyggandet och implementeringen av miljöledningssystemet där roller, ansvar och arbetssätt ska förtydligas. I detta arbete kommer avfallsfrågorna få en viktig roll. På grund av den mängd frågor som behöver hanteras samt organisationens storlek och komplexitet är nuvarande strategiska resurser inte tillräckliga för att driva ytterligare avfallsförebyggande arbete.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kretslopp och vattennämnden bedömer att om nämnden ges ansvar för att återinföra *Skrota skräpet* så behöver det, precis som tidigare, finansieras av skattemedel för att miljölagstiftningen inte tillåter taxefinansiering av den typen av internt riktade insatser.

Enligt en uträkning från Skrota skräpets pilotprojekt på Sandeklevsskolan (2017–2018) och som presenteras i vägledningsdokumentet *Förebygg avfall i skolan* skulle kommunala grundskolor och gymnasieskolor i Göteborgs Stad, om alla minskade avfallet

lika mycket som Sandeklevsskolan, totalt kunna sänka inköpskostnaderna med över 19 miljoner kronor per år.

I slutrapporten *Det avfallssnåla äldreboendet 2018–2019* framkom att kostnaden på årsbasis för material, matinköp, antal sopkärl med mera beräknades kunna minska med cirka 10 miljoner kronor om samtliga 53 äldreboenden skulle arbeta avfallsförebyggande. 10 miljoner motsvarar en minskning med cirka 15 procent av de totala kostnaderna för material, matinköp och avfallsupphämtning beräknat utifrån 2021 års siffror.

Bedömning ur ekologisk dimension

Minskat avfall innebär minskad påverkan på klimatet och miljön. Avfall har tidigare varit nya produkter och för att producera dessa krävdes råvaror, energi och kemikalier. Den största miljöpåverkan under en produkts livscykel sker i de allra flesta fall vid tillverkningen. Avfallshierarkin, eller avfallstrappan, är en del av Sveriges och EU:s lagstiftning och säger att avfall i första hand ska förebyggas. I andra hand kommer återanvändning av produkter, i tredje hand återvinning av material, i fjärde hand energiåtervinning och sist deponering. Ju högre upp i avfallstrappan desto mindre påverkas miljön.

Göteborgs Stads avfallsplan 2021-2030 innehåller mål för allt det avfall kommunen ansvarar för, det vill säga både avfall från hushåll och avfall som uppkommer i kommunens egna verksamheter. Planen innehåller mål och åtgärder för att förebygga och begränsa nedskräpning, samt att förebygga avfall.

Bedömning ur social dimension

Hösten 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välståndet. Mål 12 handlar om omställning till hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster som är nödvändigt för att minska den negativa påverkan på klimat och miljön samt på människors hälsa. Ett aktivt arbete med att förbygga avfall och avfallssortering bedöms vara positivt för att kunna nå generationsmålet och mål 12 i Agenda 2030.

Jonas Kinnander

Direktör Ärende och utredning

Eva Hessman

Stadsdirektör

Bilagor:

1. Motionen
2. Kretslopp och vattennämndens handlingar 2023-02-09 § 30
3. Förskolenämndens handlingar 2023-02-22 § 46
4. Grundskolenämndens handlingar 2023-02-07 § 34
5. Äldre, vård och omsorgsnämndens handlingar 2023-01-31 § 34



Handling 2022 nr 194

Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Det lyckade kommunala projektet '*Skrota skräpet*' avvecklades år 2020 i Göteborg under de år Allianspartierna styrde staden. Det var något Feministiskt initiativ motsatte sig, då projektet hade visat på goda resultat. Projektet var ett läroprojekt där förvaltningar och verksamheter fick stöd och hjälp att minska avfallet och att undvika att det uppstår. Till exempel minskade i snitt medverkande förskolor sitt rest- och matavfall med 1,1 ton per år vilket är en minskning med upp till 36 procent. Arbetsmiljön förbättrades också.

Argument för nedläggningen har varit att alla nämnder och bolag har en egen skyldighet att arbeta avfallsminimerande, samt att kommunstyrelsen fortsatt kan leda arbetet för att minska miljö- och klimatpåverkan från verksamheters avfall genom avfallsförebyggande, ökad återanvändning och god sortering. I synnerhet genom arbetet med Göteborgs Stads avfallsplan och det kommande miljöledningssystemet.

Men realiteten är att verksamheterna behöver mer stöd och att arbetsätten inte fungerar. Kretslopp och vattennämnden konstaterar i sin delårsrapport aug 2022 att i uppföljningen av avfallsplanen har flera förvaltningar och bolag inte tagit förväntat ansvar för sina respektive mål i "*Göteborgsregionen minskar avfallet*", vilket beror på brist på resurser, kompetens eller på nedprioritering. Förvaltningen konstaterar själva att de nu behöver jobba än mer aktivt med att förankra och skapa engagemang för att staden ska nå sina mål.

Feministiskt initiativ menar att återupprätta *Skrota Skräpet* är ett sådant sätt att arbeta mer aktivt. Som Kretslopp och vattennämnden själv konstaterade vid nedläggningen av *Skrota Skräpet* så bidrog projektet till:

- hållbar utveckling ur ett ekologiskt perspektiv genom att minska avfallsmängderna
- minska nyinköp av inventarier
- öka förutsättningarna för att återvinningsmaterialet och matavfallet hamnar på rätt ställe
- bidragit till att öka kunskapen om resurshushållning och vikten av att avfallet ses som en resurs

Göteborgs stads nämnder och bolag behöver tid och hjälp, men också skyldighet, att ändra beteende, vid inköp och av hantering av det avfall som uppstår. Målet är att minska matsvinn och ersätta engångsmaterial där det är möjligt. Då kunskapen och arbetssättet finns hos Kretslopp och vattennämnden så är det ur ett hela-staden perspektiv gynnsamt om arbetet med *Skrota Skräpet* återupptas, för att möjliggöra att målen i avfallsplanen nås.

Kommunfullmäktige föreslås att besluta:

Kretslopp och vattennämnden ges i uppdrag att återinföra projektet 'Skrota skräpet' i Göteborg.

Stina Svensson (FI)



Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-02-09

§ 30 0916/22

Yttrande över remiss Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Beslut

Enligt förvaltningens förslag:

Kretslopp och vattennämnden avstyrker förslaget, antar bifogat yttrande som sitt eget och översänder det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Handling

Förvaltningen har 2023-01-26 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yttrande från V, MP och S, bilaga 1.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2023-02-09



Vid protokollet

Sekreterare

Mattias Lysell

Ordförande

Jöran Fagerlund

Justerande

Claes Johansson

Yttrande V, S, MP

Kretslopp och vattennämnden 2023-02-09

Ärende 6

Remiss: Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Projektet Skrota skräpet var en stor framgång och stadens tidigare högerstyre lyckades inte ta steget från projekt till en del av den ordinarie verksamheten. Vi har därför stor förståelse för motionärernas strategi att i opposition driva frågan som en motion fullmäktige.

Vi är av uppfattningen att tiden är mogen att ta klivet från utvecklingsprojekt till ordinarie verksamhet. Vi delar förvaltningens uppfattning att arbetet hör hemma i linjeorganisationen snarare än i vår nämnd. Med det nya rödgröna styret i kommunfullmäktige och i nämnderna är vi övertygade att så kommer att ske. Om Kretslopp och vattennämndens stöd behövs framgent får kommunstyrelsen återkomma.



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-01-26

Diarienummer 0916/22

Strategisk samordning

Ann-Louise Eliasson

Telefon: 031-368 27 75

E-post:

ann-louise.eliasson@kretsloppochvatten.goteborg.se

Remiss: Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet *Skrota skräpet*

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden avstyrker förslaget, antar bifogat yttrande som sitt eget och översänder det till kommunstyrelse som svar på remissen.

Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden har fått en motion av Stina Svensson (FI) på remiss från kommunstyrelsen med sista svarsdag 2023-02-28 (SLK 1123/22). Den avser ett förslag om att Kommunfullmäktige ska ge Kretslopp och vatten i uppdrag att återinföra projektet *Skrota skräpet*. Även förskolenämnden, grundskolenämnden samt äldre-, vård- och omsorgsförvaltningen har fått motionen på remiss.

Skrota skräpet syftade till att stötta Göteborgs Stads verksamheter att klättra högre upp i avfallstrappan. Arbetet bestod av tre delar: avfallssortering, avfallsförebyggande och återanvändning genom stadens interna bytessida "Tage".

Förvaltningen ser att det fortfarande finns förbättringspotential hos flera av stadens förvaltningar avseende avfallsfrågor. Kretslopp och vatten bedömer att ökade egna resurser för avfallsområdet inom dessa förvaltningar är en bättre lösning än att starta ett stödprojekt hos Kretslopp och vatten. Om projektet ändå beslutas att återstartas ser förvaltningen inget behov av att återta huvudmannskapet för Tage, då den interna bytessidan nu drivs av Göteborgs Stads leasing.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson
Förvaltningsdirektör

Bilagor

1. Yttrande över motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet *Skrota skräpet*

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har att besluta om ett remissyttrande till kommunstyrelsen.

Kretslopp och vattennämnden har fått en motion av Stina Svensson (FI) på remiss från kommunstyrelsen med sista svarsdag 2023-02-28. Den avser ett förslag om att Kommunfullmäktige ska ge Kretslopp och vatten i uppdrag att återinföra projektet *Skrota skräpet*. Även förskolenämnden, grundskolenämnden samt äldre-, vård- och omsorgsförvaltningen har fått motionen på remiss.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund –*Skrota skräpet* arbete 2017–2020

Skrota skräpet startades 2014 och avvecklades under 2020. Till en början finansierades det i projektform av stadens miljöstimulansmedel för att från 2017 bli en skattefinansierad process inom Kretslopp och vatten med en årlig budget på 4 miljoner kronor.

Processen *Skrota skräpet* syftade till att stötta Göteborgs Stads verksamheter att klättra högre upp i avfallstrappan och därmed minska miljöbelastningen. Arbetet bestod av tre delar: avfallssortering, avfallsförebyggande och återanvändning genom stadens interna bytessida ”Tage”. Målen var att minska antal verksamheter med ”blandat avfall” och avfallsmängderna från stadens verksamheter samt att cirkulera fler möbler och inventarier i staden. Kretslopp och vattens personal kontaktade olika verksamheter i staden för att komma på besök och få möjlighet att starta upp processer. Arbetet bedrevs så att säga ”från sidan” och inte alla kontaktade eller besökta verksamheter valde att delta aktivt.

Sorteringsdelen syftade till att skapa långsiktigt fungerande avfallshantering i verksamheterna genom att skapa sorteringsmöjligheter, kunskap, motivation och goda rutiner. Det gjordes genom att hjälpa verksamheterna att inventera befintlig avfallshantering, behov av avfallshantering samt genom att stötta ansvariga tjänstepersoner med att beställa ny lämplig sorteringsutrustning och tjänster för avfallshantering. Därutöver genomfördes insatser för att motivera och inspirera personal till sortering samt instruera praktiskt. Inom några av de tidigare stadsdelsförvaltningarna delfinansierade *Skrota skräpet* interna avfallssamordnare som stöttade verksamheter lokalt under 2017. *Skrota skräpet* arbetade mest tillsammans med förskolor, äldreboenden och grundskolor. Totalt slutförde 110 verksamheter sorteringsmetoden fullt ut under perioden 2017–2020.

Inom avfallsförebyggande genomfördes pilotprojekt som levererade vägledningar för olika verksamhetstyper. Processledning för att skala upp och förankra vägledningar genomfördes samt även coachning hos de verksamheter som genomförde förebyggandeprojekt. De verksamheter som tog sig an avfallsförebyggande fick stöd att arbeta enligt de framtagna vägledningarna med att minska sin materialförbrukning. Visst arbete enligt metodiken bedrevs parallellt av stadsdelsförvaltningarna utanför *Skrota skräpets* regi.

Arbetet med Tage innebar drift och underhåll av Tage-sidan, som under 2021 överfördes till Göteborgs Stads Leasing AB som ny huvudman.

Allt material som togs fram i *Skrota skräpet* finns tillgängligt på intranätet och goteborg.se i form av handledningar, checklistor, förslag på rutiner, inspirationsfilmer med mera.

Bakgrund –Skrota skräpets resultat och slutsatser

Skrota skräpet resulterade i ökad sortering och minskade avfallsmängder hos de verksamheter som deltog. Deltagande verksamheter minskade sina kostnader, om än inte på kort sikt i nivå med vad insatserna kostade.

Kretslopp och vatten upplevde att det var framgångsrikt med interna avfallssamordnare. En utvärdering som genomfördes 2018 visade också att avfallssamordnare var en uppskattad och effektiv metod för att få till positiv förändring för verksamheternas avfallshantering.

En viktig erfarenhet från *Skrota skräpet* var att det måste finnas en fungerande sortering på plats, för att verksamheterna skulle kunna ta sig an frågan om förebyggande.

En annan lärdom var att det mest effektiva arbetet följer principen ”uppifrån och ner”. Beslut om att prioritera avfallsfrågorna bör tas av chefer på förvaltnings-, bolags- eller områdesnivå. Besluten bör omsättas i handlingsplaner och rutiner för verksamheten och personalen behöver ges praktiska förutsättningar och tid att utföra dessa.

I slutrapporten från arbetet uppmanas verksamheter att följa lagen. Verksamheterna är i många fall omedvetna om sitt avfallsansvar. Kretslopp och vatten såg ett behov av att ansvariga tjänstepersoner ges bättre kännedom om vilka lagar och regler som ska följas.

Förvaltningens bedömning

Miljölagstiftningen ställer ökande krav på verksamheter att ha kontroll på sin avfallshantering, att sortera och förebygga avfall. Verksamheterna har ett miljöansvar och oftast är miljö- och klimatanmänden tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndigheten inom miljöområdet har även ett informationsansvar.

Förvaltningen bedömer, utifrån arbetet med avfallsplanen, att de flesta bolag och ett flertal förvaltningar inom staden har ett pågående arbete och viss överblick över sitt avfall. Förvaltningen ser samtidigt att det fortfarande finns förbättringspotential hos flera av stadens förvaltningar avseende avfallsfrågor. När *Skrota skräpet* bedrevs riktade det sig främst till stadsdelsförvaltningarna och sedan dess har en omorganisation skett.

Förvaltningen förutsätter att ett eventuellt nytt projekt inte kommer omfatta återtagande av huvudmannaskapet för Tage, då det nu drivs av Göteborgs stads

leasing och kompletterar deras verksamhet avseende leasing av möbler och inventarier.

Problembeskrivning

Förvaltningen upplever att det ofta inte finns någon tjänsteperson som har möjlighet att ta ansvar för den praktiska avfallshanteringen på verksamheterna hos förvaltningar med många verksamheter i olika lokaler. Det finns oftast en miljöansvarig som arbetar på strategisk nivå inom förvaltningarna, men det saknas resurser lokalt. Till exempel saknas resurser för att se över vilken avfallshantering och utrustning som erbjuds de olika verksamheterna och informerar den personal som ska utföra sorteringen i sitt dagliga arbete så att utrustning och information matchar behoven. I dessa fall finns det inte heller någon som har en samlad bild av de avfallsmängder som produceras inom verksamheterna vilket försvårar arbete och uppföljning inom avfallsplanen. Det finns också risk för brister i hanteringen av farligt avfall i verksamheterna när avfallskunniga saknas.

Avseende miljöansvar uppfattar Kretslopp och vatten att miljöansvaret för de verksamheter som bedrivs faller på respektive nämnd.

Det saknas även resurser att bedriva arbete inom avfallsförebyggande. Det krävs resurser för att kunna kartlägga dagens användning av förbrukningsartiklar eller svinn och införa flegångsartiklar eller nya arbetssätt. Ansvariga chefer har många andra ansvarsområden och det är därför en hög tröskel för att starta upp förbättringsarbete om avfallsfrågor.

Kretslopp och vatten bedömer att stadens olika verksamheter har ett omfattande behov av avfallshantering. Som exempel tas här de nämnder som fått förslaget på remiss. Kretslopp och vatten har hämtat avfall från 340 olika platser åt förskolenämnden, från 186 ställen åt grundskolenämnden och åt äldre- vård- och omsorgsnämnden hämtades från 92 ställen under 2022. Totalt över 600 avfallsutrymmen och utifrån äldre statistik uppskattas vikten till mellan 4 000 och 5 500 ton mat- och restavfall per år. Därutöver har de även förpackningsinsamling och hantering av verksamhetsavfall.

Bedömning och förslag

Genom den omorganisation som skett, där stadsdelsnämnder ersatts av facknämnder, och med införande av ett gemensamt miljöledningssystem har de övergripande strukturella förutsättningarna för att få till en bra sortering och minskade avfallsmängder förbättrats, men några delar saknas fortfarande.

Inom miljöledningssystemet ska aspekter som ger miljöpåverkan inom nämndernas verksamheter kartläggas och åtgärder för minskning ska tas fram. I många fall kommer miljöpåverkan från materialförbrukning och avfall att ingå som viktiga aspekter. Det ankommer sedan på förvaltningarna att med olika åtgärder minska miljöpåverkan systematiskt och för nämnderna att avsätta resurser för detta i budgetbesluten. Om detta genomförs så följer det den förordade principen med ”uppiifrån och ned” från tidigare arbete.

När ansvaret för verksamheternas lokala avfallshantering och materialförbrukning ligger på till exempel rektorer, enhets- eller avdelningschefer behöver de mer stöd för att kunna ta sig an frågorna. Förvaltningen delar motionärens bedömning av stödbehov, men ser att det är så pass stort och kontinuerligt i förvaltningarna att ett tidsbegränsat projekt som drivs från Kretslopp och vatten inte är den mest effektiva lösningen. När miljöfrågorna genom miljöledningssystemet ska inkluderas i den ordinarie styrningen inom nämnderna bedömer Kretslopp och vatten att frågor om avfall och materialförbrukning bör hanteras i samma ordning. Verksamheterna förändras i omfattning, lokaler byts och arbetssätt förändras inom nämnderna. Kretslopp och vatten bedömer att det är lämpligare att det finns avfallsansvariga personer inom förvaltningarna kontinuerligt för att möta det stora behov som finns på lång sikt. Det handlar om över 600 avfallsutrymmen som kontinuerligt ska matchas med de varierande behoven bara hos de tre förvaltningar som fått remissen.

Om det tillsätts avfallsansvariga i förvaltningarna kan de ha kunskap och ansvar för att antingen ansvara för avfallshanteringen eller stötta de som är ansvariga med att få till lämplig avfallshantering både i arbetslokaler och soprum. Det är en funktion som kan tänkas knytas till förvaltningarnas funktioner för inköp, fastighetsfrågor eller miljöansvar. De kan också stötta i att minska materialförbrukningen för respektive verksamhet. De kan ha kunskap om grunduppdraget och anpassa upplägget till förvaltningarnas egna specifika behov och förutsättningar. Det finns även potential att minska kostnader för inköp av engångsartiklar och för avfallshantering.

Kretslopp och vatten föreslår att i stället för att avsätta skattemedel för tidsbegränsade punktinsatser som genomförs av Kretslopp och vatten hos dessa förvaltningar, så bör de nämnder som har behov få egna resurser för att följa lagen, klara av att förbättra sin avfallshantering och minska sin materialförbrukning. I stället för att Kretslopp och vatten rekryterar projektanställda för en tidsbegränsad insats kunde då permanenta tjänster skapas.

Ett lämpligt projekt för Kretslopp och vatten skulle kunna vara att introducera och inspirera nya avfallsansvariga i andra förvaltningar. Ett omfattande stödmaterial finns framtaget och Kretslopp och vatten kan hjälpa till att guida rätt i det. Detta skulle kunna ingå i ett utvecklat kundutbud för verksamheter tillsammans med utbildningar och enskilt stöd.

I begränsad omfattning kan det göras inom det ordinarie uppdraget på samma sätt som vi stöttar fastighetsskötare och avfallsansvariga för flerbostadshus, men för större riktade insatser är det lämpligt med tillskott av skattemedel. För att kunna finansieras av taxemedel bör samma möjligheter till stöd även ges till andra verksamheter än de kommunala, till exempel till föräldrakooperativa förskolor och friskolor.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stöd till andra förvaltningar, utöver vad som erbjuds till andra avfallskunder, kan inte finansieras med avfallstaxans medel. Det innebär att om ett *Skrota skräpet*-projekt med riktade insatser ska startas upp behöver förvaltningen få tillskott av skattemedel för att bedriva det.

2017 till 2020 budgeterades 4 miljoner kronor årligen för Skrota skräpet och utfallet blev mellan 3,8 och 3,9 miljoner kronor för 2017 till 2019. För avvecklingsåret 2020 blev utfallet knappt två miljoner kronor.

Ekonomiska besparingar hos verksamheterna: två pilotverksamheter, en skola och en förskola som deltog sparade tillsammans ca 130 000 kr på minskade inköp och knappt 20 000 kr genom lägre kostnader för avfallshantering. Ingen summering av de ekonomiska effekterna från Skrota skräpet har gjorts, då det saknas data, men i slutrapporten ges ett exempel på en verksamhet som sparar 8 000 kr/år, främst i avgifter till Kretslopp och vatten. En överslagsberäkning där det antas att alla 110 verksamheter som slutfört sorteringsdelen minskat sina avfallskostnader med 9 000 kr vardera per år så motsvarar det nära 1 miljoner kronor årligen.

De totala avfallshanteringskostnaderna har inte minskat i motsvarande grad eftersom en miljöstyrande avfallstaxa tillämpas. Utifrån beräkningsexemplet i slutrapporten bedöms den verkliga kostnadsminskningen för avfallshanteringen för typverksamheten vara ca 4 000 kr/år, det vill säga knappt hälften av vad som blir effekten hos verksamheten. Resterande intäktsminskning hos Kretslopp och vatten behöver kompenseras med andra avgiftsuttag för att täcka kostnaderna för hela avfallsverksamheten.

Kretslopp och vatten har prioriterat att stötta flerbostadshusägare eftersom det har potential att ge spridning till samtliga boende i Göteborg och därmed ge större effekt per insats, den bedömningen kvarstår. Verksamheter är mer olika varandra och kräver därför större resurser att stötta, de har dessutom ett lagstiftat ansvar att minimera och sortera sitt avfall, miljömyndigheter har ett informationsansvar och i flera omgångar har det varit på förslag nya lagar som syftat till att det kommunala renhållningsansvaret inte ska omfatta avfall från verksamheter.

Bedömning ur ekologisk dimension

Skrota skräpet bidrog till hållbar utveckling ur ett ekologiskt perspektiv genom att minska avfallsmängderna, minska nyinköp av inventarier och genom att förbättra förutsättningarna för ökad återvinning samtidigt som kunskapen om resurshushållning ökade. Ett nytt projekt kan ge liknande effekter, men dessa kan även nås om förvaltningarna själva tar ett större kontinuerligt ansvar för sin avfallshantering. Ett eget arbete kan bidra till att kunskapsnivån ökar succesivt inom förvaltningarna, vilket skulle kunna bidra till ökad förmåga att även hantera farligt avfall och kemikalier när det förekommer i verksamheterna.

Bedömning ur social dimension

En inriktning där stadens förvaltningar tar eget ansvar för sin avfallshantering och materialförbrukning genom permanenta resurser, till exempel i form av avfallsansvariga, har potential att skapa fasta tjänster. En inriktning enligt motionärens förslag skulle sannolikt innebära att Kretslopp och vatten rekryterar projektanställd personal.

Skrota skräpet bidrog till social hållbarhet främst genom att bidra till kunskapshöjning, förbättrad arbetsmiljö, förbättringar för brukare och engagemang hos personalen. Dessa typer av nyttor kan åstadkommas om ett nytt projekt införs, men även genom att arbeta med liknande aktiviteter i förvaltningarnas egen regi.

Expedieringskrets

Kommunstyrelsen

Bilaga 1: Yttrande över motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet *Skrota skräpet*

Kretslopp och vattennämnden avstyrker förslaget om att återinföra projektet *Skrota skräpet*.

Kretslopp och vattennämnden föreslår att stadens nämnder i stället inom sitt verksamhetsansvar förbättrar sin egen avfallshantering, ökar sorteringen och minskar resursförbrukningen. Detta görs lämpligen i enlighet med styrande dokument i Göteborgs Stad som miljöledningssystemet, avfallsplanen, miljö- och klimatprogrammet, reglementenas skrivningar om hållbarhetsarbete och relevant avfallslagstiftning.

Om Kommunfullmäktige ändå beslutar om att återinföra *Skrota skräpet* så förutsätter Kretslopp och vattennämnden att huvudmannaskapet för den interna bytessidan Tage inte ingår.

Om nämnderna i staden väljer att anamma ett arbetssätt med avfallsansvariga kan ett lämpligt projekt för Kretslopp och vatten vara att introducera och inspirera dessa personer. I viss begränsad omfattning kan det göras för taxemedel, men för större riktade insatser krävs tillskott av skattemedel.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kretslopp- och vattennämnden bedömer att om nämnden ges ansvar för att återinföra *Skrota skräpet* så behöver det, precis som tidigare, finansieras av skattemedel för att miljölagstiftningen inte tillåter taxefinansiering av den typen av internt riktade insatser.

Det finns potential för ett projekt att minska kostnader för deltagande verksamheter, men tidigare insatser bedömdes ge ett negativt nettoresultat. Kretslopp- och vattennämnden bedömer att det går att få ett effektivare arbete om det bedrivs ”uppifrån och ner” i stället för ”från sidan”.

Bedömning ur ekologisk dimension

Att arbeta med avfallsfrågor har potential att minska avfallsmängderna, minska resursförbrukningen, förbättra förutsättningarna för ökad återvinning och öka kunskapen.

Bedömning ur social dimension

En inriktning där permanenta resurser tillsätts har potential att skapa fasta tjänster medan en inriktning enligt motionärens förslag troligen skulle innebära att Kretslopp och vatten rekryterar projektanställd personal.



Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2023-02-22

Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

§ 46, N608-3176/22

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2023-01-19

Beslut

Förskolenämnden beslutar att inte ta ställning till förslaget.

Protokollsutdrag skickas till

stadsledningskontoret@stadshust.goteborg.se

Vid protokollet

Sekreterare

Emma Dolonius

Rätt utdraget ur protokoll intygar:

Helena Lindberg, chef Planering, analys och kansli

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-01-19

Diarienummer: N608-3176/22

Handläggare: Monika Carlsson

E-post: monika.carlsson@forskola.goteborg.se

Motion om att återinföra projektet Skrota skräpet

Förslag till beslut

Förskolenämnden beslutar att inte ta ställning till förslaget.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har bett förskolenämnden ta ställning till motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet. I motionen står att läsa att kommunfullmäktige föreslås besluta att kretslopp- och vattennämnden ges i uppdrag att återinföra projektet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Barnkonventionen

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Information har skett med de fackliga organisationerna vid förvaltningssamverkan den 15 februari 2023.

Bilaga

Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet.

Ärendet

Kommunstyrelsen har bett förskolenämnden ta ställning till en motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet. Nämndens remissvar ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 28 februari 2023.

Beskrivning av ärendet

I motionen står att läsa att kommunfullmäktige föreslår besluta att kretslopp- och vattennämnden ges i uppdrag att återinföra projektet Skrota skräpet.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens erfarenheter av projektet Skrota skräpet 2017–2020 är positiva men bedömer att motionen, som föreslår att kommunfullmäktige ska ge ett uppdrag till kretslopp- och vattennämnden, ligger utanför en enskild nämnds mandat att ta ställning till.

Johan Olofson

Ulf Högberg

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef ekonomi, fastighet och
säkerhet, intern service

Expedieras till: stadsledningskontoret@stadshust.goteborg.se



Remissvar avseende att återinföra projektet "Skrota skräpet"

§ 34, N609-4357/22

Beslut

1. Grundskolenämnden avstyrker motionen.
2. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunfullmäktige.

Ärendet

Kommunfullmäktige har översänt en motion om att återinföra projektet Skrota skräpet till kretslopp- och vattennämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden och äldre samt vård- och omsorgsnämnden på remiss.

Grundskolenämndens yttrande ska vara kommunfullmäktige tillhanda senast den 28 februari 2023 och ärendet medger därmed ingen bordläggning.

Handlingar

Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2022-11-12

Bilaga 1, Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Bilaga 2, Förebygg avfall i skolan – Vägledning

Yrkanden

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) yrkar att grundskolenämnden ska avstyrka motionen och översända förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunfullmäktige.

Axel Darvik (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot yrkandet från Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) om att avstyrka motionen och finner att nämnden har beslutat att avstyrka motionen och översända förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunfullmäktige.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret



Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-02-07

Dag för justering

2023-02-09

Vid protokollet

Sekreterare

Gustav Boström

Ordförande

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S)

Justerande

Axel Darvik (L)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Gustav Boström

Nämndsekreterare

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-11-21

Diarienummer N609-4357/22

Handläggare:

Amanda Andersson; Helena Rydén, Niklas Börjesson

E-post: amanda.2.andersson@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion av Stina Svensson (FI) i kommunfullmäktige om att återinföra projektet Skrota skräpet

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden föreslår kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.
2. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet.

Förvaltningen har utrett frågan med utgångspunkt i bland annat styrande dokument, behov och tidigare erfarenheter av Skrota skräpet.

Grundskoleförvaltningen är en stor förvaltning och har därmed möjlighet att bidra till att staden når målen i avfallsplanen. Förvaltningen ser att det finns behov av operativt stöd och kompetenshöjande insatser inom området som avser avfallsförbyggande arbete. Skrota skräpet har fungerat framgångsrikt tidigare och skulle i en ny form kunna fungera som ett bra stöd i detta arbete. Inom grundskoleförvaltningen handlar det främst om stöd inom det avfallsförebyggande arbetet samt att nyttja insatserna för att skapa ett pedagogiskt stöd och stärka undervisningen genom samverkan med förvaltningar där kompetens finns.

Förvaltningen anser att det är viktigt att arbetet pågår över längre tid för att arbetssätt och resultat ska bli stadigvarande och väl omhändertagna inom förvaltningen.

Grundskoleförvaltningens sammantagna bedömning är att motionen ska bifallas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Genom att förebygga avfall kan inköpskostnader och avfallsavgifter sänkas. Det kan också möjliggöra för att mindre arbetstid läggs på hantering av avfall. Detta innebär tid och pengar som istället kan läggas på den pedagogiska verksamheten.

Enligt en uträkning från Skrota skräpets pilotprojekt på Sandeklevsskolan (2017–2018) och som presenteras i vägledningsdokumentet *Förebygg avfall i skolan* skulle kommunala grundskolor och gymnasieskolor i Göteborgs Stad, om alla minskade avfallet

lika mycket som Sandeklevsskolan, totalt kunna sänka inköpskostnaderna med över 19 miljoner kronor per år.

Bedömning ur ekologisk dimension

Minskat avfall innebär minskad påverkan på klimatet och miljön. Avfall har tidigare varit nya produkter och för att producera dessa krävdes råvaror, energi och kemikalier. Den största miljöpåverkan under en produkts livscykel sker i de allra flesta fall vid tillverkningen. Avfallshierarkin, eller avfallstrappan, är en del av Sveriges och EU:s lagstiftning och säger att avfall i första hand ska förebyggas. I andra hand kommer återanvändning av produkter, i tredje hand återvinning av material, i fjärde hand energiåtervinning och sist deponering. Ju högre upp i avfallstrappan desto mindre påverkas miljön.

I vägledningsdokumentet *Förebygg avfall i skolan* står det att för varje kilo hushållsavfall som förebyggs minskar de klimatpåverkande utsläppen med i genomsnitt tre kilogram koldioxidekvivalenter. Klimatpåverkan av olika växthusgaser har räknats om till växthusgasen koldioxid. Koldioxidekvivalenter är ett mått på den samlade klimatpåverkan. En stor del av skolornas avfall är jämförbart med hushållsavfall. Om alla kommunala grund- och gymnasieskolor minskar sitt avfall lika mycket som Sandeklevsskolan, skulle de klimatpåverkande utsläppen minska med 2050 ton koldioxidekvivalenter per år.

Bedömning ur social dimension

Generationsmålet är ett övergripande mål för den svenska miljöpolitiken och är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. Målet visar på den samhällsomställning som krävs för att kunna lämna över ett samhälle där stora miljöproblem är lösta till kommande generationer. Generationsmålet är tillsammans med de 16 miljömålen ett löfte till framtida generationer om frisk luft, hälsosamma miljöer och rika miljöupplevelser. För att nå dit krävs politiska beslut och åtgärder i Sverige, EU och internationella sammanhang.

Hösten 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Agenda 2030 är en handlingsplan med mål för omställning till ett hållbart samhälle för människorna, planeten och välbefindandet. Mål 12 handlar om omställning till hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster som är nödvändigt för att minska den negativa påverkan på klimat och miljön samt på människors hälsa. För en omställning till mer hållbara konsumtions- och produktionsmönster behövs insatser inom flera områden. Utbildning är en viktig del eftersom människor på så vis får värderingar och kunskaper som möjliggör för dem att bidra till en hållbar utveckling. En annan viktig del är information. Tydlig och lättillgänglig information som till exempel miljömärkning, konsumentupplysningstjänster, produktinformation i butiker samt webbaserad information möjliggör för konsumenterna och andra aktörer att göra ansvarsfulla och hållbara val av produkter och tjänster och att ställa om till mer hållbara livsstilar.

Ett aktivt arbete med att förbygga avfall och avfallssortering bedöms vara positivt för att kunna nå generationsmålet och mål 12 i Agenda 2030.

Samverkan

Information har getts i facklig samverkansgrupp (FSG) den 30 januari 2023.

Bilagor

1. Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet.
2. Förebygg avfall i skolan - Vägledning

Ärendet

Kommunfullmäktige har översänt en motion om att återinföra projektet Skrota skräpet till kretslopp- och vattennämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden och äldre samt vård- och omsorgsnämnden på remiss.

Grundskolenämndens yttrande ska vara kommunfullmäktige tillhanda senast den 28 februari 2023 och ärendet medger därmed ingen bordläggning.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från Stina Svensson (FI) avseende att återinföra projektet Skrota skräpet.

Motionären skriver att Feministiskt initiativ motsatt sig avvecklingen av det kommunala projektet Skrota skräpet. Projektet var ett läroprojekt där förvaltningar och verksamheter fick stöd och hjälp att minska avfallet. Argument för avvecklingen var att alla nämnder och bolag har skyldighet att arbeta avfallsminimerande samt att kommunstyrelsen fortsatt kan leda arbeta för att minska miljö- och klimatpåverkan från verksamheters avfall genom avfallsförebyggande, ökad återanvändning och god sortering. I synnerhet genom arbetet med Göteborgs Stads avfallsplan och det kommande miljöledningssystemet. Skrota skräpet avvecklades år 2020. I motionen står det att verksamheterna behöver mer stöd och att arbetssätten inte fungerar. Feministiskt initiativ menar att återinföra Skrota skräpet är ett sätt att arbeta mer aktivt. Kretslopp- och vattennämnden konstaterade vid avvecklingen att projektet bidragit till:

- hållbar utveckling ur ett ekologiskt perspektiv genom att minska avfallsmängderna,
- minska nyinköp av inventarier,
- öka förutsättningarna för att återvinningsmaterialet och matavfallet hamnar på rätt ställe,
- bidragit till att öka kunskapen om resurshushållning och vikten av att avfallet ses som en resurs.

Avslutningsvis tar motionären upp att Göteborgs Stads nämnder och bolag behöver tid och hjälp, men också skyldighet, att ändra beteende, vid inköp och av hantering av det avfall som uppstår. Målet är att minska matsvinn och ersätta engångsmaterial där det är möjligt. Kunskapen och arbetssättet finns hos kretslopp- och vattennämnden och ur ett hela-staden perspektiv är det gynnsamt om arbetet med Skrota skräpet återupptas, för att möjliggöra att målen i avfallsplanen nås.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

Kretslopp- och vattennämnden ges i uppdrag att återinföra projektet 'Skrota skräpet' i Göteborg.

Bakgrund

Skrota skräpet syftade till att stötta Göteborgs Stads verksamheter att klättra högre upp i avfallstrappan. Arbetet bestod av tre delar: avfallsförebyggande, återanvändning genom Tage och avfallssortering.

Projektets övergripande mål:

- antal verksamheter med fraktionen ”blandat avfall” ska minska,
- fler möbler och inventarier ska cirkulera i staden,
- avfallsmängderna från stadens verksamheter ska minska.

Initialt var Skrota skräpet ett samarbete mellan kretsloppskontoret, trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret och stadsledningskontoret som arbetade med att minska avfall och förbättra sorteringen på arbetsplatserna. Från hösten 2014 tilldelades Skrota skräpet miljöstimulansmedel (MIST). Utgångspunkten för projektet Skrota skräpet var Göteborgs Stads miljöprogram samt kopplade till mål i avfallsplan för Göteborgsregionens kommuner (A2020) och Göteborgs Stads budget. Projektet utgick även från Göteborgs Stads projekt Leva Livet och en kartläggning av avfallsflöden i Göteborgs Stad. Kartläggningen visade att stadens verksamheter inklusive stadens bostadsbolag stod för cirka 25 procent av de totala mängderna kommunalt avfall i Göteborg. En stor del av framförallt stadsdelsförvaltningarna, samt social resursförvaltning hade under 2014 fortfarande fraktionen blandat avfall, det vill säga att de inte sorterade ut sitt matavfall, och antogs därav inte heller sortera ut sitt förpackningsavfall.

2016 integrerades Tage och kretslopp- och vattennämndens avfallsförebyggande arbete med stadens verksamheter i Skrota skräpet. Mellan 2017 och 2020 bedrevs arbetet i processform finansierat av skattemedel. I stadens budget 2017 till 2020 tilldelades kretslopp- och vattennämnden 4 miljoner kronor årligen för att driva Skrota skräpet och Tage.

I Göteborgs Stads budget för 2020 gavs kretslopp- och vattennämnden i uppdrag att avveckla Skrota skräpet. Stadens återbrukssajt Tage ingick inte i avvecklingen, Göteborgs Stads Leasing AB:s driver sedan årsskiftet 2020/2021 Tage. I samband med avvecklingen skrevs en slutrapport för Skrota skräpet för att ge en helhetsbild av arbetet från start 2014.

Slutrapport Skrota skräpet

I och med beslutet om att avveckla Skrota skräpet tillgängliggjordes stödmaterial på goteborg.se/forebyggavfall, förvaltningar och bolag fick information om vart de i fortsättningen skulle vända sig samt att arbetet sammanfattades i en slutrapport.

Inom Skrota skräpet användes olika metoder för att stötta stadens förvaltningar och bolag att skapa en hållbar resurshushållning och avfallshantering. Inom avfallsförebyggande genomfördes pilotprojekt för avfallssnål förskola och skola samt processledning för uppskalning och förankring i andra förvaltningar och bolag. Det innebar även att sprida arbetet med avfallssnåla kontor samt e-coachning av förskolor. Coachning av fokusgrupper för avfallsförebyggande utifrån verksamhetstyp har genomförts för kontor, evenemangsverksamheter och verksamheter med stora anläggningar.

I sorteringsdelen syftade arbetet till att skapa en långsiktigt fungerande avfallshantering i verksamheten genom att skapa sorteringsmöjligheter, kunskap, motivation och goda rutiner. Verksamheter stöttades genom tydliga förslag på förbättringsmöjligheter av avfallssorteringen både inne i verksamheten och i soprummet, inspirerande utbildningar för stadens personal om sortering och arbetsmiljön kring avfallshantering.

Med Tage, Göteborgs Stads interna återbrukssida, låg fokus på drift och underhåll av Tage-sidan och stöttning av verksamheter med annonser och efterlysningar.

De övergripande målen för Skrota skräpet innebar att antalet verksamheter med fraktionen blandat avfall, det vill säga att matavfall inte sorteras ut, skulle minska, att minska avfallsmängderna från stadens verksamheter samt att fler möbler och inventarier cirkulerade i staden.

I slutrapporten framgår att samtliga mål uppfylldes. Antalet verksamheter med fraktionen blandat avfall gick från 961 år 2017 till 687 år 2020. Mellan 2017 – 2020 blev 2872 möbler och inventarier bokade från Tage. Avfallsmängderna från stadens verksamheter minskade med 3 190 ton mellan 2018 och 2019. I rapporten konstateras att arbetet har bidragit till hållbar utveckling inom Göteborgs Stad genom att minska kostnader för verksamheters inköps- och avfallshantering, minskad klimat- och miljöpåverkan genom minskade avfallsmängder, ökad återanvändning och återvinning samt ökat kunskapen bland stadens personal om god resurshushållning och arbetsmiljöfrågor relaterade till avfallshantering. Skrota skräpet har varit i kontakt med alla förvaltningar och bolag genom åren och arbetat för att ge avfallsfrågan en högre prioritet.

Den avfallssnåla skolan

Inom Skrota skräpet genomfördes bland annat pilotprojektet den avfallssnåla skolan på Sandeklevsskolan 2017–2018 och baserat projektet togs ett vägledningsdokument och en checklista med praktiska tips och goda exempel fram.

Det samlade resultatet presenteras i vägledningsdokumentet *Förebygg avfall i skolan*. De tre avfallsslag som förekom i störst mängder var pappersavfall, restavfall och matavfall. Genom att genomföra en mängd små och enkla åtgärder lyckades Sandeklevsskolan minska restavfallet med 31 procent och matavfallet med 42 procent.

Genom att reducera avfallet behövde mindre mängder livsmedel, papper och förpackningar användas och avfallshanteras. Det beräknades att minska de klimatpåverkande utsläppen med 11 ton koldioxidekvivalenter per år samt att inköpskostnaderna på skolan förväntades att minska med totalt 103 000 kronor per år. Den största kostnaden, 87 000 kronor, beräknades minska för inköp av mat i tillagningsköket. Mindre avfall innebar också lägre kostnader för hämtning av avfall. Skolan sänkte sina avfallsavgifter med drygt 12 000 kronor per år. Genom att avfallet minskat kunde skolan avbeställa ett 660 liters avfallskärl för restavfall vilket ytterligare minskade den årliga kostnaden för avfall med 3 561 kr.

Styrning inom avfallsområdet

Att förebygga avfall handlar om att följa lagstiftning och bidrar till att uppfylla lokala, nationella och globala miljömål. Avfallsförebyggande insatser ska prioriteras enligt EU:s avfallshierarki och att avfallsmängderna ska minskas anges bland annat i Göteborgsregionens avfallsplan, det nationella miljömålet god bebyggd miljö och i Agenda 2030.

Enligt miljöbalken (1998:808) ska alla kommuner ha en avfallsplan som omfattar allt avfall i kommunen. Miljöbalkens syfte är att säkerställa en hållbar utveckling och att skydda människors hälsa och miljö. Bestämmelser om avfall finns i kapitel 15 och avfallshierarkin är utgångspunkten, avfallshierarkin innebär att avfall i första hand ska förebyggas och om det uppstår ska det behandlas på det sätt som bäst skyddar människors hälsa och miljön som helhet. Avfallshierarkin framgår av 15 kapitlet 10 § och 2 kap. 5 § miljöbalken och anger följande:

- förebyggande,
- förberedelse för återanvändning,
- materialåtervinning,
- annan återvinning, till exempel energiåtervinning,
- bortskaffande.

Avfallsförordningen (2020:614) trädde i kraft den 1 augusti 2020 och innebär en anpassning till EU:s reviderade direktiv för avfall. Avfallsdirektivet ställer krav på medlemsstaterna att förebygga avfall, främja återanvändning och materialåtervinning samt innehåller mål för materialåtervinning av kommunalt avfall och bygg- och rivningsavfall. Under 2018 beslutades ändringar i avfallsdirektivet med bindande avfallsmål som ska uppnås till 2025, 2030 och 2035. Bland annat ställs krav på källsortering av farligt avfall från hushåll, textilavfall och biologiskt avfall. Det finns också krav på att medlemsstaterna ska ha avfallsförebyggande program och EU har även antagit ett paket för cirkulär ekonomi som innehåller initiativ för att påverka produkters hela livscykel.

I Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030 finns följande mål:

- avfall från kommunens verksamheter ska minska med 40 procent,
- att matsvinnet från kommunens verksamheter ska minska till maximalt 30 gram per huvudmål,
- att livslängden på bärbar elektronik i kommunens verksamheter ska öka,
- att mängden engångsartiklar i kommunens verksamheter ska minska med 50 procent (till år 2025),
- att det ska finnas förutsättningar för kommunens verksamheter att återanvända produkter,
- att alla kommunala arbetsplatser ska sortera sitt avfall.

I läroplanerna för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22) och grundsärskolan (Lgrsär22) har skrivningarna miljö- och hållbarhetsfrågor förstärkts. I de inledande delarna av läroplanerna anges miljö- och hållbarhetsperspektivet som ett av fyra perspektiv som ska genomsyra all undervisning. Hållbarhetsfrågorna har en framträdande plats både i de övergripande målen och i det centrala innehållet i kursplanerna.

I Göteborgs Stads budget för 2023 har grundskolenämnden fått i uppdrag att vidareutveckla Göteborgs - modellen för mindre matsvinn till att även omfatta tallrikssvinnet för skolmatsalar.

Grundskoleförvaltningens miljö- och klimatarbete

Grundskolenämnden bildades den 1 juli 2018 och från och med den 1 januari 2021 är verksamheten för måltid, lokalvård och vaktmästeri (MLV) samt kulturskola en del av grundskoleförvaltningen. I förvaltningen arbetar cirka 10 100 medarbetare och drygt 50 000 elever går i kommunal grund- eller grundsärskola i Göteborgs Stad. Antalet fysiska arbetsställen är omkring 160 inkluderat skolverksamhet, möteslokaler och central förvaltning.

Under 2022 gjorde grundskoleförvaltningen en upphandling avseende avfallssortering på skolorna som omfattar sortering av wellpapp, pappersförpackningar, kontorspapper, plast,

glas och metall samt farligt avfall som elektronik, lysrör och batterier. Restavfall samt kompostering, matavfall, omfattas inte.

Förvaltningen arbetar aktivt med att få ned matsvinnet som vid senast mätning ligger på 44,6 gram per skollunch. Målet enligt avfallsplanen är att 2030 ska matsvinnet från kommunens verksamheter minska till maximalt 30 gram per huvudmål. Lunch är att betrakta som ett huvudmål och 30 gram är en sammanslagning av köks-, serverings- och tallrikssvinn. Tallrikssvinn är den mat som elever och personal skrapar av tallriken. Arbetet med minskat tallrikssvinn har inte bedrivits lika aktivt som arbetet för minskat matsvinn men ett arbete är påbörjat inom MLV.

En samlad bild över hur avfallshanteringen fungerar på samtliga arbetsställen, hur kunskapen och kompetensen är inom området och hur behovet av stöd kring avfallet ser ut finns inte eftersom förvaltningen ännu inte genomfört en miljökartläggning. Under 2022 har förvaltningen prioriterat att ta fram ett ledningssystem för det systematiska miljö- och klimatarbete i enlighet med det stadengemensamma miljöledningssystemet inom ramen för *Göteborgs Stad miljö- och klimatprogram 2021–2030*.

Förvaltningsledningen beslutade om *Grundskoleförvaltningens miljöledningssystem* i oktober 2022. Parallellt har det under 2022 även pågått ett arbete med att tydliggöra och etablera en organisations- och ansvarsfördelning av miljö- och klimatarbetet centralt. Miljö- och klimatarbetet är uppdelat utifrån strategisk och operativ dimension. Enheten hållbar utveckling har det övergripande ansvaret för förvaltningens miljö- och klimatarbete så som strategiskt miljöarbete och samordning med Göteborgs Stads miljöarbete i stort samt stöd till skolorna inom lärande för hållbar utveckling kopplat till undervisning. För detta finns en utvecklingsledare inom lärande för hållbar utveckling samt att en ny funktion har upprättats, miljöstrateg, som startar sin tjänst under våren 2023. Enheterna MLV och Fastighet har ansvaret för att stödja förvaltningens operativa miljö- och klimatarbete. Det görs genom att tillhandahålla stöd till verksamheten inom miljötillsyn och egenkontroll. I nuläget bedrivs inget samordnat avfallsförebyggande arbete.

Den 22 september 2020 antog grundskolenämnden *riktlinje lärande för hållbar utveckling och ett systematiskt miljöarbete inom grundskolan*. Syftet med riktlinjen är att grundskoleförvaltningen ska säkerställa en styrning och ledning som stödjer och underlättar att uppnå läroplanens och stadens miljömål, utveckla en struktur och kultur som stödjer och skapar förutsättningar för rektorer att leda och utveckla arbetet med elevernas lärande för hållbar utveckling samt öka kompetensen och förmågan att bidra till en hållbar samhällsutveckling. Riktlinjen mynnar ut i åtta strategier:

1. Stärk organisationen när det gäller miljö- och hållbarhetsfrågor och integrera lärande för hållbar utveckling i det systematiska kvalitetsarbetet
2. Implementera Göteborgs Stads gemensamma miljöledningssystem
3. Samordna stöd till skolorna när det gäller lärande för hållbar utveckling och miljöarbete utifrån skolornas behov
4. Utveckla och förstärk samverkan med andra aktörer som påverkar skolornas miljö- och hållbarhetsarbete
5. Stärk kompetensutvecklingen inom lärande för hållbar utveckling och miljöfrågor i hela styr- och stödkedjan utifrån behov

6. Arbeta för att skapa skolor och lärmiljöer som stimulerar och blir arenor för lärande för hållbar utveckling
7. Synliggör och förstärk miljö- och hållbarhetskrav och estetiska krav i de strategiska dokument som styr lokalförsörjning och skolors utformning
8. Stärk förutsättningar för skolor att organisera för barnens och personalens delaktighet, inflytande och behovsanalys inför fysiska och andra förändringar på skolorna.

Förvaltningen har sedan antagandet av riktlinjen påbörjat arbetat med strategierna i olika utsträckning. Bland annat har strategi 1 och 2 omhändertagits genom att tydliggöra ansvar och processer samt genom framtagande och implementering av miljöledningssystemet, som beskrivs ovan.

Förvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen är en stor förvaltning och har därmed möjlighet att bidra till att staden når målen i avfallsplanen. Arbeta med avfallshantering, minskning av engångsmaterial och matsvinn samt kompetensutveckling inom avfallsområdet är av stor vikt för att förvaltningen ska kunna minska sin miljö- och klimatpåverkan och sina kostnader inom området.

Inom Göteborgs Stad har det tidigare funnits stödfunktioner som riktat sig till grundskolor gällande miljö- och hållbarhetsfrågor, exempelvis pedagogiska odlingsträdgårdar, lärande hållbara måltider, REturen och Skrota skräpet. Framgången har varit handfast hjälp och guidning att komma vidare med lärande för hållbar utveckling. Erfarenheter visar att när det kommer in stöd utifrån så möjliggör det för lärare att arbeta med ett pedagogiskt utvecklingsarbete ihop med kollegor och samarbete över yrkesgränserna på en skola. Att se skolan som en helhet tydliggör att arbetet bidrar till en hållbar samhällsutveckling, vilket ofta väcker ett engagemang och gör att samarbetskulturen stärks. I de fall grundskoleförvaltningen kan samverka med andra aktörer och skapa ett pedagogiskt stöd, upplevs det som mer relevant och verklighetsförankrat både av elever och lärare, vilket gör att man ser fördelarna med att arbeta tematiskt och ämnesövergripande enligt läroplanens intentioner.

Förvaltningen ser att det finns behov av operativt stöd och kompetenshöjande insatser inom området som avser avfallsförbyggande arbete. Inom grundskoleförvaltningen handlar det främst om stöd och utvecklingsinsatser inom det avfallsförebyggande arbetet samt att nyttja insatserna för att skapa ett pedagogiskt stöd och stärka undervisningen genom samverkan med Kretslopp och vatten där kompetens gällande avfall finns.

Baserat på grundskoleförvaltningens storlek, prioriteringar och tid för frågorna, samt att förvaltningen ska starta upp och organisera ett systematiskt miljö- och klimatarbete enligt miljöledningssystemet, ser förvaltningen att återinförande av Skrota skräpet väsentligt skulle bidra både ur ett tids- och kostnadseffektivt perspektiv och för grundskoleförvaltningen att uppnå målen i avfallsplanen. Skrota skräpet har fungerat framgångsrikt tidigare i Kretslopp och vattens regi och skulle i en ny form kunna fungera som ett bra stöd och bidra med extern kompetens som idag inte finns i förvaltningen. Förvaltningen anser att det är viktigt att arbetet pågår över längre tid för att arbetssätt och resultat ska bli stadigvarande och väl omhändertagna inom förvaltningen.

Grundskoleförvaltningens sammantagna bedömning är att motionen ska bifallas.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Maria Andersson
Förvaltningsdirektör

Anders Andrén
Avdelningschef



Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-01-31

§ 34 N160-1566/22

Svar på remiss - Motion av Stina Svensson (Fi) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. avslår förvaltningens beslutsförslag.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2022-11-14

Skriftligt yttrande från KD, M, D och L, 2023-01-31 (Protokollsbilaga 2)

Yrkanden

Elisabet Lann (KD) yrkar avslag på förvaltningens beslutsförslag med hänvisning till skriftligt yttrande från KD, M, D och L.

Linda Högbäck (C) och Martina Lundquist (SD) yrkar avslag på förvaltningens beslutsförslag.

Monica Djurner (V) och Björn Åhlin (MP) yrkar bifall till förvaltningens beslutsförslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer Elisabet Lanns (KD) med fleras yrkande om avslag på förvaltningens beslutsförslag mot Monica Djurners (V) och Björn Åhlins (MP) yrkande om bifall.

Ordförande finner att nämnden har beslutat att bifalla förvaltningens beslutsförslag.

Omröstning begärs.

Omröstning

Följande propositionsordning godkänns:

Ja-svar för bifall till förvaltningens beslutsförslag.

Nej-svar för avslag till förvaltningens beslutsförslag.

Monica Djurner (V), Jan-Åke Ryberg (S), Björn Åhlin (MP), Peter Svensson (V) och Marina Johansson (S) röstar Ja (5).

Mattias Tykesson (M), Anneli Rhedin (M), Berit Krantz (L), Martina Lundquist (SD), Elisabet Lann (KD) och Linda Högbäck (C) röstar Nej (6).

Ordförande finner att nämnden har beslutat att avslå förvaltningens beslutsförslag.



Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2023-01-31

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2023-02-09

Vid protokollet

Sekreterare

Carolina Hansson

Ordförande

Marina Johansson (S)

Justerande

Elisabet Lann (KD)

Protokollsutdragets riktighet intygas av nämndsekreterare Carolina Hansson

Yttrande
2023-01-31

KD, M, D och L

Yttrande angående Svar på remiss – Motion av Stina Svensson (Fi) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Yttrandet

Under förra mandatperioden fick alliansstyret på plats ett långsiktigt miljö- och klimatarbete bland annat genom ett miljöledningssystem och det av kommunfullmäktige antagna miljö- och klimatprogrammet. Syftet med detta var att komma bort från att miljö- och klimatarbetet drivits till stor del genom projekt och istället klargöra varje förvaltnings ansvar för miljö- och klimatanpassning inom sin egen verksamhet. Som framgår i Tjänsteutlåtandet skulle ett avfallsförebyggande arbete innebära minskade kostnader. Det är mot denna bakgrund varje förvaltning förväntas utveckla sitt arbete och ta ansvar i enlighet med miljö- och klimatprogrammet och miljöledningssystemet. Att återstarta ett avvecklat projekt vore ett steg tillbaka och att ge upp ambitionen om det sammanhållna och långsiktigt hållbara arbetet som Kommunfullmäktige beslutat om.



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-11-14

Diarienummer N160-1566/22

Handläggare: Emilia Andersson

emilia.3.andersson@aldrevardomsorg.goteborg.se

Hanna Sand Lindskog

hanna.sand.lindskog@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Stina Svensson (Fi) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. tillstyrker förslaget om att återinföra projektet *Skrota Skräpet*.
2. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har remitterat motion av Stina Svensson (Fi) om att återinföra projektet *Skrota Skräpet* i Göteborgs Stads verksamheter till äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Nämnden har fått anstånd att inkomma med remissvar senast den 28 februari 2023.

Motionen föreslår att läroprojektet *Skrota Skräpet* som under flera år leddes av kretslopp- och vattennämnden återinförs. Projektet innebar coachning, kompetensutveckling och stöd inom avfallshantering och avfallsförebyggande arbete. Under 2020 avvecklades *Skrota Skräpet* med anledning av att alla nämnder och bolag har en skyldighet att själva arbeta med avfallsminimering.

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker förslaget om att återinföra projektet *Skrota Skräpet* eftersom det skulle vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt fördelaktigt för förvaltningens verksamheter. Förvaltningen genererar stora mängder avfall, har en omfattande användning av engångsmaterial och uppskattas generera mycket matsvinn. Brist på tillräckligt med resurser samt tid för frågorna gör att förvaltningen har ett behov av det stöd som *Skrota Skräpet* kan erbjuda. *Skrota Skräpet* skulle öka måluppfyllelsen inom miljö- och klimatfrågan och även innebära minskade utgifter för förvaltningens verksamheter.

Då kunskapen och arbetssättet finns hos kretslopp- och vattennämnden är det gynnsamt om arbetet med *Skrota Skräpet* återupptas, för att möjliggöra att målen i avfallsplanen 2021–2030 uppfylls.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Återinförandet av projektet *Skrota Skräpet* skulle innebära att förvaltningens verksamheter kan få mer stöd i arbetet med avfallsplanens mål och det skulle i sin tur frigöra tid och resurser för verksamheterna. *Skrota Skräpet* skulle effektivisera och underlätta arbetet med att minska mängden osorterat avfall samt förebygga avfall så som matsvinn och engångsmaterial där förvaltningen idag har stora utgifter.

I slutrapporten *Det avfallssnåla äldreboendet 2018–2019* framkom att kostnaden på årsbasis för material, matinköp, antal sopkärl med mera beräknades kunna minska med cirka 10 miljoner kronor om samtliga 53 äldreboenden skulle arbeta avfallsförebyggande¹. 10 miljoner motsvarar en minskning med cirka 15 procent av de totala kostnaderna för material, matinköp och avfallsupphämtning 2021.

Bedömning ur ekologisk dimension

Återinförandet av *Skrota Skräpet* kopplas till samtliga mål i *Göteborgs Stads Avfallsplan 2021–2030* som berör Göteborgs Stads verksamheter;

- Avfall från kommunens verksamheter ska minska med 40 procent
- Matsvinnet från kommunens verksamheter ska minska till maximalt 30 gram per huvudmål
- Livslängden på bärbar elektronik i kommunens verksamheter ska öka
- Mängden engångsartiklar i kommunens verksamheter ska minska med 50 procent
- Det ska finnas förutsättningar för kommunens verksamheter att återanvända produkter
- Alla kommunala arbetsplatser ska sortera sitt avfall

Att minska avfallet handlar om att följa lagstiftning och bidra till att uppfylla lokala, nationella och globala miljömål. Avfall har tidigare varit nya produkter och för att producera dessa krävs råvaror, energi och kemikalier. Den största miljöpåverkan under en produkts livscykel sker i de allra flesta fall vid tillverkningen. Avfallsförebyggande insatser ska prioriteras enligt EU:s avfallshierarki och att avfallsmängderna ska minskas anges bland annat i Göteborgsregionens avfallsplan. *Skrota Skräpet* knyter an till det nationella miljömålet *God bebyggd miljö* och i *Agenda 2030* till Mål 7; Hållbar energi för alla, Mål 11; Hållbara städer och samhällen samt Mål 12; Hållbar konsumtion och produktion.

Bedömning ur social dimension

Återinförandet av *Skrota Skräpet* bedöms kunna påverka den sociala dimensionen positivt. Under de år projektet var aktivt blev det tydligt att arbetet med att förebygga avfall förbättrar arbetsmiljön för medarbetare. Arbetsmiljön förbättras dels för att det blir mindre avfall att hantera och bära ut, samt dels för att det blir mindre produkter att beställa och packa upp. Arbetet bidrar även till en attraktivare arbetsplats genom engagemang inom miljö- och klimatarbetet vilket är något som berör många medarbetare.

¹ Det avfallssnåla Äldreboendet - Slutrapport om arbetet med att förebygga avfall på Göteborgs Stads äldreboenden 2018–2019

Minskad användning av engångsmaterial i plast kan dessutom ha stor betydelse för den äldre generationens välbefinnande och trivsel på boenden. Minskad användning av engångsmaterial i plast bidrar till ett mer etiskt förhållningssätt till hyresgästerna och en bekvämare boendemiljö, då produkter i tyg är skönare att ha mot kroppen jämfört med produkter i plast.

Samverkan

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp den 25 januari 2023.

Bilagor

1. Det avfallssnåla Äldreboendet slutrapport om arbetet med att förebygga avfall på Göteborgs Stads äldreboenden 2018–2019
2. Motion av Stina Svensson (FI) om att återinföra projektet Skrota skräpet

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

Ärendet

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ska ta ställning till återinförandet av projektet *Skrota Skräpet* som drevs av kretslopp- och vattennämnden. Ärendet har översänts för yttrande till äldre samt vård- och omsorgsnämnden, kretslopp- och vattennämnden, grundskole- och förskolenämnden. Remissvaret ska vara Stadsledningskontoret tillhandla senast 28 februari 2023.

Beskrivning av ärendet

Stadsledningskontoret har remitterat motion av Stina Svensson (Fi) om att återinföra projektet *Skrota Skräpet*. Motionen föreslår återinförandet av läroprojektet *Skrota Skräpet* som leddes av kretslopp- och vattennämnden fram till 2020. Under *Skrota Skräpet* fick Göteborgs Stads verksamheter stöd i arbetet med att sortera sitt avfall samt arbeta avfallsförebyggande. *Skrota Skräpet* lades ned till följd av att alla förvaltningar och bolag sedan 2020 har en skyldighet att arbeta med avfallsförebyggande samt att arbetet skulle fortgå med Göteborgs Stads avfallsplan och i förvaltningars och bolags egna miljöledningssystem.

Kretslopp- och vattennämnden visar i sin delårsrapport i augusti 2022 att läroprojektet *Skrota Skräpet* bidrog till;

- Att minska avfallsmängderna och förbättra sortering av avfall
- Att minska nyinköpen av inventarier
- Att förbättra arbetsmiljön och ökad kunskapen om resurshushållning

Det konstateras också att flera förvaltningar och bolag inte tagit det förväntade ansvaret i Göteborgs Stads avfallsplans mål vilket berott på brist på resurser, kompetens eller nedprioritering. För att möjliggöra att avfallsplanens mål nås behöver Göteborg Stads förvaltningar och bolag mer tid till uppgiften samt hjälp både vid inköp och för att hantera det avfall som uppstår så att matsvinn och engångsmaterial kan minska.

Förvaltningens bedömning

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen bildades 2021 efter nedläggningen av stadsdelsförvaltningarna i Göteborgs Stad. Förvaltningen spelar en stor roll i arbetet med avfall och avfallsförebyggande i Göteborgs Stad samt för en ökad måluppfyllelse.

För att organisationen ska kunna minska både kostnader samt miljö- och klimatpåverkan är arbetet med kompetensutveckling inom avfallsområdet, förbättrad avfallshantering, minskning av matsvinn och engångsmaterial där det är möjligt av stor vikt. Förvaltningen står inför stora utmaningar med att nå Göteborgs Stads mål i avfallsplanen 2021-2030 dels på grund av komplexiteten i förvaltningens uppdrag och dels på grund av att organisationen är ny.

Förvaltningens miljökartläggning 2021

Förvaltningens första miljökartläggning visar att verksamheterna genererar stora mängder avfall och använder engångsprodukter i hög utsträckning. Då kartläggningen genomfördes för 2021 har pandemin påverkat mängden inköp och i sin tur omfattningen av avfallet.

Förvaltningens omsorgsnära verksamhet innebär en omfattande användning av engångsmaterial så som engångshandskar, engångsförkläden och lakanskydd. År 2021 köpte förvaltningen in cirka 32 miljoner engångsartiklar för en kostnad som översteg 25 miljoner kronor. Förvaltningens verksamheter, där avfallsabonnemanget inte ingår i hyran, genererar cirka 2600 ton avfall per år och 2021 översteg kostnaden för avfallshantering med 7 miljoner kronor. Mängden avfall och dess kostnad blir ännu högre om verksamheterna i inhyrda lokaler hos extern fastighetsägare skulle räknas med.

Miljökartläggningen visar även att verksamheterna efterfrågar stöd i arbetet med avfallsförebyggande åtgärder med specifik hänvisning till det stöd som projektet *Skrota Skräpet* kunde erbjuda.

Även matsvinnet antas vara stort inom förvaltningen. Vägning av matsvinn har under hösten genomförts på ett vård- och omsorgsboende där svinnet under en vecka låg på cirka 130 kg, nästan 300 gram/serverat huvudmål (lunch och kvällsmat).

Betydande roll i ökad målpuppfyllelse

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen är en stor förvaltning med många olika typer av verksamheter vilket innebär betydande utmaningar inom flertalet komplexa frågor som kräver stöd och samarbete med flera aktörer i Göteborgs Stad.

Förvaltningen arbetar just nu med uppbyggandet och implementeringen av miljöledningssystemet där roller, ansvar och arbetssätt ska förtydligas. I detta arbete kommer avfallsfrågorna få en viktig roll. På grund av den mängd frågor som behöver hanteras samt organisationens storlek och komplexitet är nuvarande strategiska resurser inte tillräckliga för att driva avfallsförebyggande arbete.

För att skapa förutsättningar för att arbeta på den nivå som krävs så behöver förvaltningen stöd inom kompetensutveckling för medarbetare och chefer, material för information, coaching och inspiration samt framtagande av statistik som visar vad verksamheterna vinner på att arbeta med avfallsfrågorna. *Skrota Skräpet* skulle innebära ett viktigt stöd mellan medarbetarna och det strategiska arbetet för ökad målpuppfyllelse i avfallsplanen.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen önskar påpeka att;

- *Skrota Skräpet* bör pågå till minst 2030
- *Skrota Skräpet* bör ha fokus avfallsförebyggande och att stötta förvaltningarna i att bygga upp ett bestående arbetssätt inom avfallsförebyggande
- *Skrota Skräpet* bör prioritera de stora förvaltningarna så som äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen då det är i dessa organisationer som störst skillnad kan göras inom miljö- och klimatarbetet
- Det är av stor vikt att det avfallsförebyggande arbetet går i linje med förvaltningens kärnverksamhet och de basala hygienkrav som ställs inom den
- TAGE, återbrukssajten, bör inte ingå i återinförandet av *Skrota Skräpet* då arbetet idag drivs av Göteborgs Stads leasing

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden föreslås tillstyrka förslaget om att återinföra projektet *Skrota skräpet* då det går i linje med de mål som förvaltningen åtagit sig genom *Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030* och det behov av stöd som förvaltningens verksamheter har i frågan.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Simon Andrén Cederholm
Avdelningschef

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör